

FİZİK ANTROPOLOJİYE GİRİŞ

DERS 2

- Antropoloji çalışmasını yoğunlaştırarak insanı bütünüyle inceleyen kapsamlı bir bilim dalıdır.
- Antropoloji, insanla ilgili tüm akademik alanlardan daha geniş ve daha kapsamlı düşünerek insanı araştırmaktadır.
- Antropologlar pratik sorunların çözümünde diğer bilim insanları gibi bilgi ve bulgularını ortaya koyarlar.

- Antropologlar özellikle gelişmekte olan ÷lkelerde sosyal denetim, eğitim, halk sağlığı sorunlarına yanıt bulmak için yetkililerle birlikte çalışırlar.
- Ayrıca dñnyanın farklı bölgelerinde yer alan çoęu kent toplumlarında ortaya çıkan etnik köken ve kültürler arası sorunlar, ulusal nitelikteki sorunlar, endüstrileşmeden kaynaklanan karmaşık ve önemli sorunlarda; çocuk eğitimi, kişilik gelişimi, çağdaş yaşam biçimine ayak uydurmaya çalışan yalıtılmış toplumlara yardım gibi konularda geliştirilmiş özel teknikler ve yöntemlerle sorunların çözümünde rol alırlar.

- İnsan, meraklı bir varlık olması nedeniyle, yeryüzünde var olmasından itibaren, kim olduklarını, geçmişini, atalarını ve davranışlarının nedenlerini araştırma ihtiyacı duymuştur.
- Antropoloji doęrudan insanı incelemektedir.
- Antropoloji, insanı biyolojik ve kültürel bir varlık olarak ele alarak, önyargılardan uzak ve sistematik bir şekilde tüm yönleriyle incelemektedir.

- Antropoloji; insan, toplum ve çevresiyle ilgili soruları ve yanıtları, insanın bu çok yönlülüğünü dikkate alarak ele alır ve değerlendirir.
- Diğer insan toplumlarını anlamamızı, tanımamızı sağlayarak daha fazla acıların, savaşların, korkuların, felaketlerin yaşanmamasını sağlamaya çalışmaktadır.

- Antropoloji ikiye ayrılmaktadır
 - Biyolojik Antropoloji
 - Sosyal (Kültürel) Antropoloji

- Sosyal antropoloji toplumların kültürünü konu alır.
- Kültür öğrenilir, yani ana babadan çocuklara kalıtım yoluyla geçmez.
- Sosyal antropoloji atalarımız veya çağdaş toplumlarda kültürün evrimi ve gelişimi konularıyla ilgilenir.

- Biyolojik antropoloji, insanın fizik yapısı, biyolojisi ve davranışlarının evrimini, geçmiş ve günümüzdeki insan toplumlarının birbirlerinden farklı biyolojik özelliklerini ve bunların kökenini araştırır.

- Paleoantropoloji
- Fizik Antropoloji

PALEOANTROPOLOJİ

- İnsanın filogenetik evrim sürecini ve geçmişte yaşayan formlarını inceleyen bir bilim dalıdır.
- Fossil insanları inceler.

FİZİK ANTROPOLOJİ

- Konusunu günümüzde yaşayan insan oluşturur.
- İnsanı biyokültürel bir varlık olarak populasyon düzeyinde ele alır ve inceler.
- Fizik antropolojinin, insanın biyolojik özelliklerine yaklaşımı bireysel düzeyde değil, populasyon düzeyindedir.

Bilimin Gelişmesine Ket Vuran Görüşler

- Bilimsel bulgulara, gerçeklere karşı gösterilen toplumsal tepkilerin kaynağını oluşturan üç temel değer ve inanç vardır.
 - Etnosantrizim (biz merkezîyetçilik)
 - Homosantrizim (insan merkezîyetçilik)
 - Geosantrizim (dünya merkezîyetçilik)

ETNOSANTRİZM

- Bütün toplumlarda kendi toplumunu yüceltme, önemseme ve merkeze koyma şeklinde genel bir eğilim olduğundan söz edilebilir.
- Bu eğilimin sürdürülmesindeki temel amaçlardan biri toplumsal birliğin ve dayanışmanın kuvvetlendirilmesidir.
- Fakat bazen daha ileri gidilerek başka toplumları ve onların üyelerini aşağı görmek, aşağılamak derecesine vararak bilimle bağdaşmayan ırkçılık boyutuna kadar gittiği gözlenir.

HOMOSANTRİZM

- İnsanın yeryüzündeki varlıkların en değerlisi, şerefli, ruh ve zekasıyla en seçkini olduğunun kabul edildiği görüştür.
- Sadece kendi toplumunu, kültürünü ve tarihsel mirasını değil, genel olarak insanı, insanlıkla ilgili her türlü varlık alanında en yüksek yere koyma eğilimidir.
- Bu görüş insanı gereğinden fazla yücelterek, insanın incelenmesini, biyolojik, psikolojik kapasite ve özelliklerinin bilinmesine yüzyıllarca engel oluşturmuştur. İnsanın bir biyolojik varlık olarak incelenmesi ve araştırılması ancak rönesansla gerçekleşebilmiştir.

GEOSANTRİZM

- Evrendeki tüm yıldızlar, gezegenler ve güneş, dünyanın etrafında dönmektedir.
- Yunanlı coğrafyacı Batlamyus, üzerinde yaşadığımız dünyayı evrenin merkezine koymuştur.
- Yıllar boyunca, kilise ve tanrıbilimciler geosantrik dünya görüşünü resmen benimsemiş ve desteklemişlerdir.
- Homosantrizm, etnosantrizm ve geosantrizm görüşlerinin yüzyıllar boyu savunulması ve gündemde kalmasının en önemli nedenlerinden biri din destekli olmalarıdır.

- Orta çağda yapılmış olan coğrafi keşiflerin temel amacı, yeni ticari alanlar ve Hindistan'a ulaşan deniz yolunu bulmaktır.
- Gidilen yerlerde yaşayan değişik görünüm ve davranış özelliklerine sahip insanların varlığından da haberdar olunmuştur.
- 15. ve 16. yüzyıllarda artan keşiflere göre yeryüzünde, "beyaz tenli" Avrupalıya benzemeyen insan ve toplumlar varlığından haberdar olunmuştur.
- Hindistan aranırken Amerika kıtasına ulaşılmış ve Kızılderililerin Avrupalıdan farklı olan görünümleri dikkat çekmiştir.
- Dünyada, değişik insan gruplarının varlığının tespit edilmesi insanla ilgili birçok yeni soru ve cevaba neden olmuştur.

ANTROPOLOJİNİN GELİŞİMİ

- Aslında "Antropoloji veya Antropologlar ne zamandır var?" sorusunun tek bir cevabı yoktur.
- Antropolojiye bilimsel bir disiplin olarak sınır koymak da kolay değildir.
- Bazıları Antropolojinin köklerinin 18. yüzyıldaki Rönesans'a dek uzandığını diğerleri ise 1850'lere kadar bir bilim olarak ortaya çıkmadığını iddia ederken, başkaları antropolojik araştırmanın bugünkü anlamıyla I. Dünya Savaşı ardından başladığını ileri sürmektedir.
- Bununla birlikte, insanlık bilimi olarak kabul edilen antropoloji tarihsel olarak bir Avrupa disiplini ve uygulayıcıları tüm Avrupa bilimlerinde olduğu gibi zaman zaman köklerini eski Yunanlılara dek dayandırmaktadır.

- Antropoloji ayrı bir akademik alan olarak var olmadan önce bile, temelleri daha sonra antropoloji olarak adlandırılacak başka şeyler yapan insanlar tarafından atılıyordu.
- Herodot,
- Julius Caesar
- İbn Haldun
- İbn Battuta
- Marco Polo
- Knight Sir John Mandeville'in Yolculuğu ve Yolculukları
- Ancak, 19. ve 20. yüzyıllara kadar sistematik olarak Batı'dan diğer insanları incelemek amacıyla yola çıkmaları gerçekleşmemiştir. Bu durum antropolojinin yeni bir disiplin olarak ortaya çıkmasına yardımcı olmuştur.

- Orta Çağ boyunca Avrupalıların dünya görüşünün tek baskın özelliği; tüm yaşam formları ve birbirleri ile ilişkileri doğanın tüm yönleridir, asla değişmemiştir. Bu görüş yüzyıllarca kısmen değişmeden varlığını sürdürmüş, sabit bir sınıf sistemiyle feodal toplum tarafından şekillendirilmiştir.
- Ancak görüş, tek “doğru”ya tutunan güçlü dini sistemle Hristiyanlığın modern öğretilerinden etkilenmekteydi. İnanış, dünyadaki tüm yaşamın Tanrı tarafından yaratıldığının kabul edilmesi ve bu inancın yaşam formlarının ve türlerin sabitliği olarak bilinmesi durumunun değişmediğidir.
- Özellikle 15. ve 16. yüzyıllarda sabitliğin sorgulanması, Tanrının mükemmelliğine meydan okumakla aynıydı. Suç olarak görülen bu durum ise sıklıkla ölümle sonuçlanıyordu.
- 17. yüzyılda bilimsel faaliyetleri destekleyen önemli kurumlardan biri bilim akademileridir. Bu akademiler, hem üniversitelerin faaliyetlerine hem de gerçek çağdaş bilim insanlarını desteklemiştir.
- 18. yüzyılda bugünkü anlamda doğa bilimleri gelişmeye başlamış, bilimsel gözlemlere dayanan evrim kavramının temelleri atılmıştır.

- **Carl Linnaeus (1707–1778)**
- **Georges-Louis Leclerc de Buffon (1707-1788)**
- **Thomas Malthus (1766-1834)**
- **Georges Leopold Cuvier (1769-1832)**
- **Jean Baptiste Lamarck (1744-1829):**
- **Charles Lyell (1797-1875)**
- **Mary Anning (1799-1847)**
- **Charles Darwin (1809-1882)**
- **Gregor Johann Mendel (1822-1884)**
- **Alfred Russel Wallace (1823–1913)**

